

Selvforsyning

*Kortreist mat
fra egen hage*

Hvorfor kaniner? Kaninkjøtt er svært næringsrikt, sunt og magert. Kjøttet har lavt fettinnhold, er proteinrikt og har en gunstig sammensetning av aminosyrer. Kaninkjøtt har høyt vitamininnhold og inneholder ikke urinsyre og har dermed lavt purin innhold. Å fremskaffe sitt eget kjøtt er tidens trend, uten bruk av medisiner og antibiotika og en er da trygg på hva en setter på middagsbordet. Kaniner er en glimrende kilde til selvforsyning og er et klimavennlig, kortreist kjøttalternativ fra egen hage. Kaniner krever ikke store områder og er forholdsvis lett å stelle. De lager heller ikke bråk som forstyrrer naboen.

Kaniner kan i prinsippet leve utelukkende av gress og andre planter og er dermed meget effektiv med å omdanne planter til kjøtt. Deres CO₂ fotavtrykk er derfor beskjedent. Kaningjødtsel er samtidig supert å bruke i hagen og til jordforbedring og dyrking av egen mat i hagen.

Du behøver ikke bo på bondegård for å ha kaniner til kjøtt. Flere og flere bor bynært, vi har likefullt en økende trend med å dyrke/produkere mat i våre hager. Like naturlig som bier for honning, høner for egg, kan man ha kaniner for kjøtt. Kaniner er dessuten lov å slakte til egen husholdning.

På kontinentet og særlig i middelhavslandene er kaninkjøtt en viktig del av kostholdet. En mengde velsmakende retter kan tilberedes av det sunne kjøttet.

Går du med en liten «selvforsyningsdrøm» og vil gjøre et lite klimabidrag?

Håper du vurderer kanin som hobby og melder deg inn i et avslag. Der vil du kunne få all den hjelp og støtte du trenger for å komme i gang.

Start i det små: Et utgangspunkt er å starte med en hann og to hunner som kan gi to til tre kull i året. Hvis vi da regner fra 4 til 8 unger i kullet, vil en kunne forvente en anelig mengde kjøtt til middagsbordet.

Valg av rase: I prinsippet kan alle raser anvendes, størrelsen på dyrene er dog ulike. Til selvforsyning kan anbefales Hvit Land, Fransk Vedder og Californian. Andre store raser med god kjøttfylde er Blå Wiener, New Zealand Red, Stor Sølv og Bourgogne. En viktig faktor for valg av rase, er at du liker den, synes den er fin og omgjengelig å håndtere. Du kommer nemlig å tilbringe en del tid med dine dyr, og – det skal være en trivelig hobby. Et besøk på våre utstillinger anbefales, hvor du kan se flere raser samlet. De fleste som driver med utstilling av kaniner bruker også kjøttet og ser på kanin som et husdyr.

Rasekaninavl og selvforsyning har gått hånd i hånd i hele Norges Kaninavlsforbunds over 125-årige historie.

Først bur – så kanin: For å begynne med kaniner trenger vi først og fremst et bur - «kaninens bolig». Kaninens størrelse avgjør hvor stort buret skal være. En må selvsagt ta hensyn til hvor stor den blir som voksen. Kaninene har behov for et areal slik at de har gode bevegelsesmuligheter og en kan også si det slik: Bygg romslig og praktisk. Men det kan være flere ting som spiller inn, som f.eks. om det også skal brukes til kaninmor med unger. Hvordan buret bygges, av-

henger hvor det plasseres: Ute eller i garasje. Bur som står i hagen må følgelig bygges av et kraftigere materiale, enn bur plassert i garasje/hagehytte, osv.

Til bunnmateriale anbefales tregulv, slik at kaninen går på strø (spøne/kutter-spon) som da også opptar væten fra gjødsle. Sponplater og trykkimpregnert treverk er ikke å anbefale som bygningsmateriale.

Besøk gjerne en erfaren oppdretter for å få tips.

Rengjøring: Skal kaninen trives i buret, må vi sørge for å holde det renslig. Brukes strø i bunnen, må denne skiftes jevnlig. Dette avhenger også av størrelse på bur og kanin, om det går kaninmor med unger, hvilken årstid og hvordan vi fører. En gang i året er det viktig å ta en grundig rengjøring - særlig gjelder dette når ei kaninmor skal «inn i avlen». - Vi må alltid stille godt med ei hu når den venter unger og selvsagt når ungene skal vokse opp.

- Men husk: Du har et stort ansvar overfor dine kaniner!

Er du i tvil om noe, er det fornuftig å kontakte en erfaren oppdretter eller en forening - det er det mye å lære av.

Fôring: Godt høy og rent vann er grunnleggende i menyen til kaniner. Vann må de ha tilgang på døgnet rundt. Kaniner drikker ca en 1/2 liter vann i døgnet og store raser en del mer, men dette avhenger også av årstider.

Vi må sørge for å gi kaninen riktig fôrblending som dekker dens nærings- og vitaminbehov og vi må være sikker på at kaninens fôr inneholder tilstrekkelig med proteiner.

Ved beregning av fôrmengde og type, skiller vi mellom vekstfôr og vedlikeholds-fôr. Med vedlikeholds-fôr menes at et fullvoksent dyr får det den behøver, for hverken å øke eller minke i vekt. Med vekstfôr menes at dette skal gi den rette næring til unger i oppvekst, eller frembringe kjøtt, ull og melk. Vi må dermed øke fôrmengden når hua går med unger. Hvor stor kraftfôrmengde en kanin trenger pr dag, avhenger av størrelse. De minste kaniner trenger ca 20-50 g pr dag og de største ca 150 g. Men her er det flere ting å ta hensyn til: Brukes annet fôr i tillegg til pellets, kan vi redusere. Flere rotfrukter finnes som vi kan gi og mange av dem har et godt vitamininnhold, blant annet: kålrot, gulrøtter, fôrsukkerroer, osv. For dem som har tilgang på slikt fôr, er det viktig når en skal starte med å gi det, at overgangen skjer gradvis og med små mengder. Også når vi skal bytte fôrslag er det viktig at overgangen skjer «mykt». Kaninen må få anledning til gradvis tilvenning når vi på våren legger inn grøntfôr.

Men husk: Kaninens fordøyelsessystem er et svakt punkt. Av dødsfall som forekommer, regnes ca. 80% å være komplikasjoner i tarmsystemet. Derfor er det viktig å ta hensyn til fôrets kvalitet og måten vi fører på. Vær forsiktig med å gi planter med stort vanninnhold, som kål- og salatblader.

Kaninen liker å gnage på ting og trives bedre med kvist og greiner i buret, som f.eks. fra: einer, rogn, selje eller osp.

Mye grøntfôr kan sannes fra naturen året rundt.

Kom i gang: Ta kontakt med en lokal kaninavlsforening og besøk gjerne oppdrettere. Da kan du se deg ut rolige og fine avlsdyr.

Fordelene ved å bli medlem i NKFs lokallag, er at du får hjelp og kan lære om slakt og foredling av kaninkjøttet. Du blir også med i et sosialt miljø rundt ditt kaninhold. Du får noen å henvende deg til i smått og stort og kan høste av andres erfaringer med kaninoppdrett.

Lokalforeninger avholder kurs i kaninoppdrett, arrangerer utstillinger og utflukter til andre oppdrettere. I tillegg mottar du NKFs medlemsblad: Tidsskrift for Kaninavl 8 ganger i året. Bladet inneholder blant annet fagartikler om kaniner, matoppskrifter med mer.

En bok som meget sterkt anbefales er:

«**Urban farming kaniner**» av danske Tine Kortenbach.

Noen gode klima- og helsefordeler med kaninhold og å sette kaninkjøtt på menyen:

- Blant det høyeste innhold av høyverdig, lettfordøyelig protein og aminosyrer
- Laveste fettinnhold av alle våre husdyrslag
- Høyt innhold av jern, kalsium, fosfor og vitamin B12
- Kalorifattig sammenlignet med annet kjøtt
- Inneholder nesten ikke kolesterol
- Lavt innhold av salt og svært lavt innhold av urinsyre
- Høyt forhold mellom bein og kjøtt (sammenlignet med kylling i utnyttelsesgrad)
- Kaniner er svært produktive og effektive i å omdanne plantemateriale til muskelmasse
- Kaninens avføring og urin er ypperlig å bruke som gjødsel i kjøkkenhagen eller blomsterbedet. Kan brukes direkte på jorden (eller under et jordlag) uten å bli for kraftig. Ikke noe er som dyregjødsel når det kommer til mikroliv i jorden. Kaninen skiller ut mye kalsium via urinen og det bidrar ytterligere til klimaavtrykket, for det sparer/reduserer behov for kunstgjødsel. De helsemessige og klimamessige fordelene er åpenbare når kanin sammenlignes med andre typer kjøtt tilgjengelig. Kaninen er et husdyr i en klasse for seg selv.

lover og regler for avlivning og slakting av kanin

Les Mattilsynets retningslinjer for «Slakting til eget bruk - hjemmeslakting.29038»

«Forskrift om avlivning av dyr» <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-01-13-60>